

บทที่ 5

สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเปรียบเทียบบทบาททางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่นของสภาองค์กรชุมชน ตำบลเนินฆ้อ และสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน จังหวัดระยอง ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อสรุปผลวิจัย ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 ศึกษาเปรียบเทียบบทบาททางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่นของสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินฆ้อและสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน จังหวัดระยอง

1.1.2 ศึกษาปัญหาอุปสรรคบทบาททางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่นของสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินฆ้อ และสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน จังหวัดระยอง

1.1.3 เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคบทบาททางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่นของสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินฆ้อ และสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน จังหวัดระยอง

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ไม่เน้นตัวเลขทางสถิติ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกลักษณะเผชิญหน้า พร้อมกับสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม โดยมีวิธีการศึกษาดังนี้

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้สามารถค้นหาคำตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้เลือกใช้เฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 24 คน ได้แก่ ประธานสภารองประธานสภาเลขานุการสภาสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินฆ้อ จำนวน 10 คนและประชาชนอาศัยในพื้นที่เทศบาลตำบลเนินฆ้อ จำนวน 2 คน และประธานสภารองประธานสภาเลขานุการสภาสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน จำนวน 10 คนและประชาชนอาศัยในพื้นที่เทศบาลตำบลเชิงเนิน จำนวน 2 คน

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบ สัมภาษณ์ โดยมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (open-ended questions) มากกว่าปลายปิด (closed-end questions) ใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview)

1.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมมาจากแหล่งต่างๆ และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาจัดระเบียบ วิเคราะห์ข้อมูลแบบเชิงพรรณนา (descriptive method) ค้นหาคำตอบของการวิจัยได้ถูกต้อง ตรงตามวัตถุประสงค์ และสามารถนำไปสู่การสรุปผลของการวิจัยได้ **การวิเคราะห์ข้อมูล** ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมมาจากแหล่งต่างๆ และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาจัดระเบียบ วิเคราะห์ข้อมูลแบบเชิงพรรณนา (descriptive method) ค้นหาคำตอบของการวิจัยได้ถูกต้อง ตรงตามวัตถุประสงค์ และสามารถนำไปสู่การสรุปผลของการวิจัยได้

1.3 ผลการวิจัย

ภาพรวมเปรียบเทียบบทบาททางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่นของสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินฆ้อ และสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน จังหวัดระยอง พบว่า

1.3.1 ด้านบทบาททางการเมือง พบว่ามีความแตกต่างกัน 3 ประเด็น ดังนี้ (1) ด้านส่งเสริมสนับสนุนสมาชิกองค์กรชุมชนร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานของรัฐ (2) ด้านเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (3) ด้านเสนอแนะความต้องการของประชาชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะและ พบว่า มีความเหมือนกัน 3 ประเด็น ดังนี้ (1) ด้านจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน (2) ด้านประสานและร่วมมือกับสภาองค์กรชุมชนตำบลอื่น (3) ด้านจัดทำรายงานประจำปีรวมถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปทราบ

1.3.2 ด้านปัญหาอุปสรรคบทบาททางการเมือง พบว่ามีความแตกต่างกัน 5 ประเด็น ดังนี้ (1) ด้านส่งเสริมสนับสนุนสมาชิกองค์กรชุมชนร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานของรัฐ (2) ด้านเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (3) ด้านเสนอแนะความต้องการของประชาชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะ (4) ด้านจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน (5) ด้านจัดทำรายงานประจำปีรวมถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปทราบและพบว่ามีเหมือนกัน 1 ประเด็น ดังนี้ (1) ด้านประสานและร่วมมือกับสภาองค์กรชุมชนตำบลอื่น

1.3.3 ด้านข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคบทบาททางการเมือง

พบว่ามีคามเหมือนกัน 4 ประเด็นดังนี้ (1) ด้านเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2) ด้านเสนอแนะความต้องการของประชาชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะ (3) ด้านประสานและร่วมมือกับสภาองค์กรชุมชนตำบลอื่น (4) ด้านจัดทำรายงานประจำปีรวมถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปทราบพบว่ามีคามแตกต่างกัน 2 ประเด็นดังนี้ (1) ด้านส่งเสริมสนับสนุนสมาชิกองค์กรชุมชนร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานของรัฐ (2) ด้านจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

โดยสรุปสาเหตุที่สำคัญต่อบทบาททางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่นของสภาองค์กรชุมชนตำบลทั้งสองแห่ง ดังนี้

1) บทบาททางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่นของสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินฆ้อ และสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนินจังหวัดระยองสามารถอธิบายถึงสาเหตุที่สำคัญ ดังนี้

(1) การให้สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกองค์กรชุมชน ประชาชนเรียนรู้และมีความเข้าใจบทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ในเวทีและนอกเวทีของสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินฆ้อ ก่อให้เกิดองค์ความรู้และเกิดการพัฒนาศักยภาพร่วมกัน

(2) การมีส่วนร่วมในการจัดการวิถีชีวิตของชุมชน เช่น การมีส่วนร่วมในการพิจารณากำหนดแผนแม่บทชุมชน การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชน และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน โดยยึดมติเสียงข้างมากของสภาองค์กรชุมชนตำบลตามระบอบประชาธิปไตย

(3) บริบททางสังคมชนบทมีแบบแผนทางสังคม มีวัฒนธรรมคล้ายคลึงกันทำให้มีการรวมตัวกันอย่างเหนียวแน่น มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจไม่แตกต่างกันส่วนมากประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม มีการช่วยเหลือกัน มีความเข้าใจกัน เคารพนับถือกัน มีความผูกพันกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนใหญ่

(4) แกนนำองค์กรชุมชนมีความเข้มแข็ง เป็นผู้นำที่ดี มีความรอบรู้กล้าตัดสินใจ มีจิตสาธารณะทำงานเป็นทีม และเป็นที่ยอมรับของประชาชนในชุมชน

พบว่า หากสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบล สมาชิกองค์กรชุมชน และประชาชนในชุมชน มีความรู้ความเข้าใจบทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบล แห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน การมีสังคมและวัฒนธรรม

ชุมชนคล้ายคลึงกัน ตลอดจนพื้นฐานทางเศรษฐกิจชุมชนไม่แตกต่างกัน และมีแกนนำองค์กรชุมชนที่เข้มแข็ง สามารถทำให้สภาองค์กรชุมชนตำบลมีการพัฒนาประชาธิปไตยโดยท้องถิ่นตามวิถีของชุมชน และเป็นไปตามจุดประสงค์ของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ซึ่งต้องการให้ประชาชนเป็นผู้มีอำนาจอยู่บนความร่วมมือและความเท่าเทียมกันทางสังคมของประชาชนในชุมชน

สภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบล สมาชิกองค์กรชุมชน และประชาชนในชุมชน มีความเข้าใจคลาดเคลื่อน บทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบล แห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ขาดการมีส่วนร่วมในเวทีสภาองค์กรชุมชนตำบล สังคมและวัฒนธรรมของชุมชนมีความแตกต่างกัน ตลอดจนพื้นฐานทางเศรษฐกิจของชุมชนมีความแตกต่าง และแกนนำชุมชนไม่เข้มแข็ง จึงเป็นสาเหตุที่สำคัญก่อให้เกิดผลกระทบเชิงลบต่อการพัฒนาประชาธิปไตยโดยท้องถิ่น

2) ปัญหาอุปสรรคบทบาททางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่นของสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนินและสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินข่อ จังหวัดระยองสามารถอธิบายถึงสาเหตุที่สำคัญ ดังนี้

(1) มีความเข้าใจคลาดเคลื่อนและขาดการเรียนรู้บทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบล ตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ทำให้ขาดองค์ความรู้และการพัฒนาศักยภาพ

(2) ขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการวิถีชีวิตของชุมชน เช่น ขาดการมีส่วนร่วมในการพิจารณากำหนดแผนแม่บทชุมชน ขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชน และขาดการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน

(3) สังคมและวัฒนธรรมของชุมชนตลอดจนพื้นฐานทางเศรษฐกิจของชุมชนแตกต่างกัน เช่น ขาดความพร้อมด้านเวลา มีการรวมตัวกันอย่างหลวม ๆ ต่างต่างด้านความคิด ความเชื่อ ศาสนา พึ่งพาทางด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก มีการแข่งขันกันค่อนข้างสูง

(4) แกนนำชุมชนไม่เข้มแข็ง การขาดแคลนผู้นำชุมชน ผู้นำชุมชนมีภาระงานด้านอาสามากเกินไป ผู้นำชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจในการแก้ไขปัญหา ไม่กล้าตัดสินใจ และขาดการยอมรับจากประชาชนในชุมชน

พบว่า หากสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบล สมาชิกองค์กรชุมชน และประชาชนในชุมชน ขาดความรู้ความเข้าใจบทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ขาดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน การมีสังคมและวัฒนธรรมชุมชนแตกต่างกันตลอดจนพื้นฐานทางเศรษฐกิจชุมชนมีความแตกต่างกัน และแกนนำ

องค์กรชุมชนไม่เข้มแข็ง ทำให้สภาองค์กรชุมชนตำบลขาดการพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่น และไม่
 เป็นไปตามจุดประสงค์ของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ซึ่งต้องการให้ประชาชน
 เป็นผู้ที่มีอำนาจอยู่บนความร่วมมือและความเท่าเทียมกันทางสังคมของประชาชนในชุมชน

สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบล สมาชิก
 องค์กรชุมชน และประชาชนในชุมชน มีความเข้าใจบทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบล ตาม
 พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน สังคม
 และวัฒนธรรมของชุมชนมีความคล้ายคลึงกัน ตลอดจนพื้นฐานทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่แตกต่างกัน
 และแกนนำชุมชนมีความเข้มแข็ง จึงไม่ก่อให้เกิดปัญหาอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตย
 ท้องถิ่น

3) เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคบทบาททางการเมืองใน
 การพัฒนาท้องถิ่นของสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ และสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนินจังหวัด
 ระยอง ดังนี้

(1) การเพิ่มความรู้ความเข้าใจให้กับสมาชิกสภาองค์กรชุมชน
 ตำบล สมาชิกองค์กรชุมชน และประชาชนในชุมชน ต่อบทบาทสภาองค์กรชุมชนตำบล ตาม
 พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551

(2) พัฒนาศักยภาพแกนนำชุมชน เช่น มีจิตอาสา เป็นผู้นำที่ดี เรียนรู้
 เพิ่มเติม ตระหนักในภาระหน้าที่ กล้าตัดสินใจ

(3) พัฒนาการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน วางแผนกิจกรรม
 ร่วมกัน รวมกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน เคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยึดมติเสียงข้างมากตาม
 ระบอบประชาธิปไตย

พบว่า สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินซ้อ กับ สภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน
 มีข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคบทบาททางการเมืองของสภาองค์กรชุมชนตำบล
 แห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 มีเหตุผลที่สำคัญสอดคล้องกันในการพัฒนา
 ท้องถิ่น คือ การเพิ่มความรู้ความเข้าใจบทบาทสภาองค์กรชุมชนตำบล เช่นการพัฒนาศักยภาพแกน
 นำชุมชน การมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพของทุกภาคส่วนในชุมชน เคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยึด
 ระบอบประชาธิปไตยเป็นหลัก นำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคตามวิถีชีวิตของชุมชน
 นั้นๆ

2. อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่องเปรียบเทียบบทบาททางการเมืองของสภาองค์กรชุมชนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่น สรุปผลโดยภาพรวมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผู้ศึกษาวิจัย พบว่า บทบาททางการเมืองของสภาองค์กรชุมชนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นที่สำคัญ คือ การมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพของทุกภาคส่วน ใ้เวทีสภาเป็นที่ปรึกษาหารือ มีผู้นำองค์กรชุมชนที่เข้มแข็ง นำภาคประชาชนสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนยึดหลักประชาธิปไตย พึ่งพาตนเองสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ส่วนปัญหาอุปสรรคบทบาททางการเมืองของสภาองค์กรชุมชนตำบลที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาท้องถิ่น พบว่า การขาดความเข้าใจบทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบล ขาดการมีส่วนร่วมกิจกรรมชุมชน เวลาไม่เอื้ออำนวย ขาดการสนับสนุนจากผู้นำทางธรรมชาติและผู้นำจากการเลือกตั้ง และด้านข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคบทบาททางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ประชาชนต้องเลือกผู้นำที่ดี กล้าตัดสินใจ มีความรับผิดชอบ เน้นการมีส่วนร่วมโดยใช้ทรัพยากรบุคคลในชุมชน กระตุ้นก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมที่เหมาะสม สร้างความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบล และผู้ศึกษาวิจัยได้อภิปรายผลการศึกษาโดยแยกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยผลดังนี้

2.1 บทบาททางการเมืองในการพัฒนาท้องถิ่นของสภาองค์กรชุมชนตำบลในชั้นและสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน จังหวัดระยอง

2.1.1 สภาองค์กรชุมชนตำบลในชั้น อำเภอกกลง

1) บทบาทด้านส่งเสริมสนับสนุนสมาชิกองค์กรชุมชนร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานของรัฐ สภาองค์กรชุมชนตำบลในชั้นมุ่งเน้นให้ความสำคัญการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้บทบาทหน้าที่ของสภาองค์กรชุมชนตำบล แก่ สมาชิกสภาองค์กรชุมชน องค์กรชุมชน และประชาชนในชุมชน จึงก่อให้เกิดองค์ความรู้และการพัฒนาศักยภาพของสมาชิกองค์กรชุมชนอย่างต่อเนื่อง เช่น ด้านการเรียนรู้โดยใช้แกนนำชุมชน “ผู้นำชุมชน ชาติชาย เหลืองเจริญ ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลในชั้นและผู้ทรงคุณวุฒิที่ประชุมสภาองค์กรชุมชนระดับชาติ” เป็นบุคคลที่มีแรงจูงใจต่อประชาชนในชุมชนถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านต่างๆ เพราะมีความรู้ความเข้าใจถึงรากเหง้า วิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนได้ดี สอดคล้องกับงานวิจัยไชยา กุฎการ (2557) พบว่า “สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลมีความรู้ความเข้าใจภารกิจภาพรวมในระดับที่ดีมากในการดำเนินงานตามภารกิจแห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 โดยมี

ข้อเสนอแนะให้หน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ควรส่งเสริม สนับสนุนและการพัฒนาความเข้มแข็งการมีส่วนร่วมและการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่สมาชิกสภาองค์กรชุมชน และประชาชนให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติภารกิจของสภาองค์กรชุมชนให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต รวมทั้งสามารถพัฒนาให้เป็นสภาองค์กรชุมชนตำบลที่มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551”

ตลอดจนส่งเสริมสมาชิกองค์กรชุมชนให้เป็นตัวแทนสภาองค์กรชุมชนตำบลเข้าร่วมในเวทีกิจกรรมต่างๆ ที่หน่วยงานของรัฐและเอกชนจัดขึ้น นำไปสู่การมีส่วนร่วมที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงอย่างมีคุณภาพสอดคล้องกับ ประเวศ วะสี (2532) กล่าวถึง “การมีส่วนร่วมของประชาชนว่า เป็นความคิดริเริ่มของท้องถิ่นในการทำให้เกิดการจัดองค์กร และเกิดปรากฏการณ์ขึ้นของผู้นำตามธรรมชาติ ผู้นำของชุมชน ผู้นำทางธรรมชาติอาจจะเป็นชาวบ้าน เป็นพระ เป็นผู้ใหญ่บ้าน เป็นกำนัน เป็นครู เป็นใคร ก็แล้วแต่ตามสถานการณ์ไม่เหมือนกันในแต่ละแห่ง ซึ่งเป็นที่มาของการมีส่วนร่วมของชุมชน เกิดการเรียนรู้ทำให้สามารถวิเคราะห์ปัญหา”

2) บทบาทด้านเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินหม้อ ทำหน้าที่ผ่านเวทีพูดคุยปรึกษาหารือเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อไปหนุนเสริมให้กลุ่มองค์กรชุมชน ประชาชน มีความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ ด้วยการทำงานของกลุ่มองค์กรชุมชนต่างๆ นำภาระงานของกลุ่มองค์กรชุมชนมารวมและร่วมกันพิจารณา เคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยยึดมติเสียงข้างมากตามระบอบประชาธิปไตย เพื่อจัดทำเป็นแผนแม่บทชุมชนของสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินหม้อ และนำแผนแม่บทชุมชนของสภาองค์กรชุมชนตำบลเนินหม้อเสนอแนะต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปบูรณาการสู่แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ซึ่งตรงกับความต้องการของประชาชนในชุมชนและประชาชนมีส่วนร่วมเสนอแผนพัฒนาต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ สอดคล้องกับงานวิจัย ดารารัตน์ คำเป็ง (2552) พบว่า “บทบาทหน้าที่และสถานภาพทางปฏิบัติของสภาองค์กรชุมชนมีความสอดคล้องกับแนวคิดการกระจายอำนาจ นำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมือง และเป็นขยายตัวของการเมืองภาคประชาชน ในรูปแบบประชาธิปไตยทางตรงจะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมการปกครองในทุกกระบวนการในท้องถิ่น เพื่อเป็นการรับรองสิทธิชุมชนและสิทธิการเมืองภาคประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 66 67 และ 87 แต่ทั้งนี้สถานภาพทางกฎหมายแห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชนยังมีข้อจำกัดหลายด้าน ส่งผลต่อ

การกระจายอำนาจและการคานอำนาจกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง”

3) บทบาทเสนอแนะหรือความต้องการของประชาชนต่อหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะ สภามณฑลชนตำบลเนินฆ้อ แสดงบทบาทนำสมาชิกองค์กรชุมชน ประชาชน ร่วมพูดคุยปรึกษาหารือกันทั้งในเวทีและนอกเวทีการพูดคุยเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน และก่อให้เกิดองค์ความรู้เพิ่มเติมเปิดโอกาสให้สมาชิกองค์กรชุมชน ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกันกำหนดรูปแบบอนาคตตามวิถีชีวิตของชุมชน เคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกันบนหลักประชาธิปไตยโดยชุมชนเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและพัฒนาประชาธิปไตยได้อย่างยั่งยืนสอดคล้องกับ ประทีป อึ้งทรงธรรม ฮาตะ (2548) องค์กรสหประชาชาตินิยามการมีส่วนร่วมว่า “กระบวนการที่กลุ่มประชาชนระดับต่าง ๆ เข้าไปเกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรมหนึ่ง ๆ โดยความสมัครใจ และด้วยความกระตือรือร้นในกระบวนการตัดสินใจ กำหนดเป้าหมายของสังคม และกำหนดการใช้ทรัพยากรเพื่อให้การบริหารกิจกรรม และโครงการนั้น ๆ บรรลุผล โดยแนวทางพื้นฐาน 3 ประการ ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา คือ (1) ร่วมตัดสินใจในการพัฒนา (2) ร่วมสนับสนุนความพยายามในการบริหารการพัฒนา (3) ร่วมรับผลประโยชน์ของการพัฒนา”

4) บทบาทการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ความคิดเห็นต่อการดำเนิน โครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐ และเอกชน สภามณฑลชนตำบลเนินฆ้อร่วมกับสมาชิกองค์กรชุมชนกำหนดการจัดเวทีปรึกษาหารือกัน วันที่ 15 ของทุกเดือน สภามณฑลชนตำบลเนินฆ้อทำงานโดยใช้ระบบสภาดำเนินการประชุม ออกกฎระเบียบการประชุมให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เน้นการมีส่วนร่วมในทุกระดับซึ่งเป็นหัวใจของประชาธิปไตยท้องถิ่น เคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยึดประโยชน์ของส่วนร่วมเป็นหลัก ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมเสนอแนะ ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ และรับผิดชอบร่วมกันตามหลักธรรมาภิบาลที่มุ่งให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน สังคม และประเทศชาติ สภามณฑลชนตำบลเนินฆ้อ มีจุดแข็ง คือ เวทีของสภามณฑลชนตำบลเนินฆ้อให้ความสำคัญกับบทบาทของคนที่เข้าร่วมเวทีซึ่งสอดคล้องกับ ปธาน สุวรรณมงคล (2554, น. 42) กล่าวว่า “สิ่งที่เราให้ความสำคัญคือการมีส่วนร่วมอย่างมีคุณภาพของประชาชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีคุณภาพ คือการมีส่วนร่วมทางการเมืองอิสระบนพื้นฐานของ ความรู้ ความตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง”

สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินฆ้อ ให้ความสำคัญกับผู้ที่มีส่วนร่วมในเวทีแต่ไม่ได้ละเลยผู้ที่ไม่ได้ร่วมในเวที ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย สุมาฉาย ชานา (2553) พบว่า“ภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 แนวคิดประชาธิปไตยท้องถิ่น ได้รับการยอมรับ และถูกผลักดันเป็นกฎหมาย และการปฏิบัติในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งประชาธิปไตยผู้แทน ประชาธิปไตยทางตรง ประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ”

5) *บทบาทการประสานความร่วมมือกับสภาองค์กรชุมชนตำบลอื่น* สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินฆ้อ มีสถานะเป็นสภาองค์กรชุมชนต้นแบบของจังหวัดระยอง มีความพร้อมด้านบุคลากร องค์ความรู้ สิ่งอำนวยความสะดวก มีเวทีเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสภาองค์กรชุมชนกับสภาองค์กรชุมชน ประสานและให้ความร่วมมือกับทุกองค์กรตามศักยภาพที่มีสอดคล้องกับสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ (อ้างถึงใน ศิริพร ใจสุข 2552, น. 22) กล่าวถึงลักษณะชุมชนที่มีความเข้มแข็ง “มีเครือข่ายความร่วมมือกับภาคีการพัฒนาอื่นๆ ในลักษณะของการมีความสัมพันธ์ที่เท่าเทียม” และเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนพึ่งตนเองตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีหน่วยงานราชการ เอกชน สนใจเข้าเยี่ยมชมศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับงานวิจัย สาวิณี รอดสิน (2554) พบว่า “การก่อกำเนิดชุมชนเข้มแข็งของชุมชนบ้านบางจำปี เกิดจากการเข้ามาทำงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการป่าและน้ำของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ประกอบกับการศึกษาดูงานการจัดการชุมชนจากภายนอกชุมชน รวมถึงคณะกรรมการชุมชนได้รับการอบรมหลักสูตรนักจัดการองค์ความรู้ จึงทำให้เกิดแนวคิดการพัฒนาชุมชน การดำรงความเข้มแข็งของชุมชนเกิดจากการพัฒนาทุกกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนบ้านบางจำปีส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนอยู่ในระดับสูง ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการชุมชนพึ่งตนเองได้”

6) *บทบาทการจัดทำรายงานประจำปีรวมถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเผยแพร่ต่อประชาชน* สภาองค์กรชุมชนตำบลเนินฆ้อ จัดทำรายงานรูปแบบการพูดคุยปรึกษาหารือกันในเวทีของสภาองค์กรชุมชนตำบลเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน ประสาน และร่วมกันพิจารณาแก้ไขปัญหาของชุมชนให้เป็นไปอย่างถูกต้องรวดเร็ว พร้อมกับจัดทำรายงานแบบลายลักษณ์อักษรไม่พิมพ์แจกเก็บไว้เป็นข้อมูลในการนำมาประกอบการพิจารณาในอนาคต สอดคล้องกับ ปธาน สุวรรณมงคล (2554, น. 42) กล่าวว่า “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคส่วนประชาชนในการเมืองท้องถิ่น ประเด็นที่ขาดเสียมิได้คือ การมีส่วนร่วมของประชาชน (People participation) ในที่นี้พิจารณาในขอบเขตที่กว้าง กล่าวคือ เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีหลายภาคส่วนได้แก่ ภาคนพลเมือง ภาคธุรกิจเอกชน ภาคองค์กรเอกชน”

2.1.2 สภาพองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน อำเภอเมืองระยอง

1) บทบาทส่งเสริมสนับสนุนสมาชิกองค์กรชุมชนร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานของรัฐ สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนินมีความเข้าใจบทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบลคลาดเคลื่อน จึงไม่ได้ส่งเสริมสนับสนุนสมาชิกองค์กรชุมชน ประชาชนร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานของรัฐ ตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551

2) บทบาทบทบาทด้านเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน สมาชิกองค์กรชุมชนมีความเข้าใจบทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบลคลาดเคลื่อนขาดการมีส่วนร่วมในเวทีของสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน จึงไม่ได้แสดงบทบาทตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551

3) บทบาทเสนอแนะหรือความต้องการของประชาชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะ สภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนินขาดการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์กรชุมชนในเวทีประชุมสภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน “ทำให้องค์ประชุมไม่ครบ” จึงไม่ได้แสดงบทบาทตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 แต่สมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบล สมาชิกองค์กรชุมชน มีส่วนร่วมเสนอแนะในเวทีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือเวทีหน่วยงานของรัฐจัดขึ้น

4) บทบาทการจัดให้มีเวทีปรึกษาหารือกันเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ความคิดเห็นต่อการดำเนิน โครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐ และเอกชน สภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนินจัดเวทีให้ปรึกษาหารือกัน สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกองค์กรชุมชน และประชาชน ขาดการมีส่วนร่วมเกิดจากการขาดความเข้าใจบทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบลตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 และเกิดจากการขาดความพร้อมของทุกภาคส่วนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ โคเฮน (อ้างถึงใน ทรนง รongคำ 2556, น. 18-19) กล่าวว่าบทบาท คือ “พฤติกรรมที่ถูกคาดหวังโดยผู้อื่นเป็นบทบาทที่ถูกกำหนด (prescribed role) ความไม่ต้องการของบทบาทที่ถูกกำหนดกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงนั้น อาจมีสาเหตุมาจาก (1) บุคคลขาดความเข้าใจในส่วนของบทบาทที่ต้องการ (lack of understanding) (2) บุคคลไม่เห็นด้วย (not to conform) หรือ ไม่ลงรอยกับบาทที่ถูกกำหนด(3) บุคคลไม่มีความสามารถ (inability) ที่แสดงบทบาทนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

5) บทบาทการประสานความร่วมมือกับสภาองค์กรชุมชนตำบลอื่น สภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนินประสานขอความร่วมมือและให้ความร่วมมือกับทุกองค์กรตามศักยภาพที่มี สอดคล้องกับงานวิจัย สาวิณี รอดสิน (2554) พบว่า “การก่อกำเนิดชุมชนเข้มแข็งของชุมชนบ้านบางจำปี เกิดจากการเข้ามาทำงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการป่าและน้ำของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ประกอบกับการศึกษาดูงานการจัดการชุมชนจากภายนอกชุมชน รวมถึงคณะกรรมการชุมชนได้รับการอบรมหลักสูตรนักจัดการองค์ความรู้ จึงทำให้เกิดแนวคิดการพัฒนาชุมชน การดำรงความเข้มแข็งของชุมชนเกิดจากการพัฒนาทุกกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนบ้านบางจำปีส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนอยู่ในระดับสูง ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการชุมชน ฟังตนเองได้”

6) บทบาทการจัดทำรายงานประจำปีรวมถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเผยแพร่ต่อประชาชน สภาองค์กรชุมชนตำบลเชิงเนิน ขาดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน ขาดความเข้าใจบทบาทของของสภาองค์กรชุมชน ไม่ได้แสดงบทบาทแห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 จึงไม่มีผลงานของสภาองค์กรชุมชนจัดทำรายงานหากแต่นำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจัดทำรายงานประจำปีเพื่อเผยแพร่ต่อประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัย หิรัญญ์ หิรัญญพิพัฒน์ (2551) ศึกษาบทบาทของสภาองค์กรชุมชนกับการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่น พบว่า “ประชาชนในชุมชนยังขาดความรู้ความเข้าใจกับพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 เท่าที่ควร อาจจะส่งผลต่อนำภารกิจไปปฏิบัติได้ และความเป็นมา กระบวนการ และขั้นตอนการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนแห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551”

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 การมีผู้นำที่ดี เสียสละมีจิตอาสา ทำงานเป็นทีม เรียนรู้ปัญหาและติดตามการแก้ไขปัญหาแบบมีส่วนร่วม กล้าตัดสินใจ และเป็นที่ยอมรับของประชาชนในชุมชน

3.1.2 สร้างความรู้ความเข้าใจเห็นถึงความสำคัญของสภาองค์กรชุมชนตำบล แก่สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกองค์กรชุมชน และประชาชนในชุมชน

3.1.3 กระตุ้นแนวคิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยใช้ทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าของชุมชน ได้แก่ ผู้นำทางศาสนาครู ปราชญ์ชาวบ้าน ให้เกิดการมีส่วนร่วมที่เหมาะสม เช่น การร่วมรับรู้ข่าวสาร ร่วมปรึกษาหารือ ร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

3.1.4 การใช้หลักความเสมอภาค เคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยึดมติเสียงข้างมากตามระบอบประชาธิปไตย

3.2 ข้อเสนอแนะนำผลงานวิจัยไปใช้เชิงนโยบาย

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) สภาองค์กรชุมชนตำบล ควรนำผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ไปใช้ประกอบการพิจารณาในการวางนโยบายที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางการเมืองของสภาองค์กรชุมชนตำบลเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่น

3.2.1 สร้างความเข้าใจบทบาทของสภาองค์กรชุมชนตำบลให้แก่ สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกองค์กรชุมชน ประชาชนและเยาวชนในชุมชน ได้รับรู้ บทบาทหน้าที่ที่สำคัญของสภาองค์กรชุมชน ซึ่งเป็นปัญหาหลักในการดำเนินภารกิจของสภาองค์กรชุมชนตำบล แห่งพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551

3.2.2 การการปลูกฝังจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมแก่ สมาชิกสภาองค์กรชุมชน สมาชิกองค์กรชุมชน ประชาชน ให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เป็นการสร้างคุณธรรมจริยธรรมซึ่งมีความสำคัญในการปลูกฝังจิตสำนึก รู้จักเสียสละ ร่วมแรง ร่วมใจ มีความร่วมมือในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นหลักการในการดำเนินชีวิต ช่วยแก้ไขปัญหาและการสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่สังคมชุมชน

3.2.3 ปลูกแนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีคุณภาพให้กับ เด็ก เยาวชน และประชาชน ได้รับรู้ และตระหนักในหน้าที่ของการเป็นพลเมืองที่ดีต้องมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจร่วมกัน การรับผิดชอบร่วมกัน การเคารพซึ่งกันและกัน และยึดประโยชน์เพื่อส่วนรวมเป็นหลัก

3.2.4 ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ควรกำหนดให้สภาองค์กรชุมชนมีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำหนดแผนพัฒนาท้องถิ่น เฉพาะการอนุรักษ์ฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชนส่งเสริมให้ประชาชนเป็นแกนกลางในการพัฒนาท้องถิ่น โดยสมาชิกสภาองค์กรชุมชนในฐานะตัวแทนประชาชนทางตรงเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ดี เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนและประเทศชาติ

3.2.5 ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 หมวด 4 การส่งเสริมกิจการของสภาองค์กรชุมชนตำบล มาตรา 34 ให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การ

มหาชน) กำหนดข้อบังคับการอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจัดประชุมระดับชาติ ระดับจังหวัดและระดับตำบลของสภาองค์กรชุมชนตำบลเป็นเงินอุดหนุนทั่วไปตามแต่กรณี ควรปรับปรุงแก้ไข ควรระบุให้มีเบี้ยประชุม และค่ายานพาหนะ ที่เหมาะสมเพื่อเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเพราะฐานะของสมาชิกสภาองค์กรชุมชนมีความแตกต่างเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม และเพื่อเป็นแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมต่อสมาชิกสภาองค์กรชุมชน

4. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

4.1 ศึกษาบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นมีผลกระทบต่อบทบาทหน้าที่ของสภาองค์กรชุมชนตำบลในการพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่น: กรณีศึกษาในพื้นที่ตำบล อำเภอ จังหวัดเดียวกัน

4.2 ศึกษาเปรียบเทียบระบบอุปถัมภ์มีอิทธิพลต่อบทบาทหน้าที่ของสภาองค์กรชุมชนตำบลในการพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่น: กรณีศึกษาในพื้นที่จังหวัดเดียวกัน

4.3 ศึกษาปัญหาอุปสรรคของพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551: กรณีศึกษาสภาองค์กรชุมชนตำบลนำภารกิจตามมาตรา 21 นำไปสู่การปฏิบัติจริง

